

RAN-1901131003040002

M.A. (Sem. - III) Examination November - 2025

Sociology (Paper - Elective : XVI - B) Industry and Society in India

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.
- (2) પ્રત્યેક પ્રશ્નનાં ઉત્તર લખો.
Attempt all questions.
- (3) પ્રત્યેક પશ્ચનાં ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવેલ છે.
Marks of the each question are indicated on the right side.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર. 1. નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો.

(10)

1. વિમુખતા એટલે શું?
2. સામૂહિક સૌદાબાજી શું છે?
3. એક ઉદ્યોગમાં સહભાગી સંચાલન એટલે શું?
4. અસંગઠિત શ્રમ અંગે તમે શું સમજો છો?
5. ભારતમાં મહિલા કામદારોની સમસ્યાઓની યાદી આપો.

પ્ર. 2. ઔદ્યોગિક સમાજશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપો. વર્તમાન સમયમાં તેનું મહત્વ સમજાવો.

(03+10)

અથવા

પ્ર. 2. ઔદ્યોગિક ક્રાંતિના ઉદ્ભવની પૃષ્ઠભૂમિ દર્શાવો અને ઔદ્યોગિક મૂડીવાદનાં સંદર્ભમાં તેની અસરોની ચર્ચા કરો.

(06+07)

પ્ર. 3. ઔદ્યોગિક સંગઠનના સંદર્ભમાં માનવ સંબંધોના સિદ્ધાંતની ચર્ચા કરો.

(13)

અથવા

પ્ર. 3. સંચાલનમાં નીતિ નિર્માણ અને આયોજનનાં પાસાઓની વિસ્તૃત સમજ આપો.

પ્ર. 4. ઔદ્યોગિક સમાજશાસ્ત્રમાં સંશોધનની સમસ્યાઓ અને પ્રવાહોની ચર્ચા કરો.

(14)

અથવા

પ્ર. 4. ટૂંકનોંધ લખો.

(7+7)

1. ભારતમાં કામદાર વર્ગની ચળવળ
2. શ્રમિક કલ્યાણ અને રાજકીય જોગવાઈઓ.

ENGLISH VERSION

- Q. 1. Answer the following questions briefly. (10)**
1. What is alienation?
 2. What is collective bargaining?
 3. What is participatory management in an industry?
 4. What do you understand by unorganized labour?
 5. Enlist the problems of women labours in India.
- Q. 2. Define industrial sociology. Explain its importance in present times (13)**
- OR**
- Q. 2. Describe the background of the emergence of industrial revolution and discuss its impacts with reference to industrial capitalism. (06+07)**
- Q. 3. Discuss the theory of human relations with reference to industrial organization (13)**
- OR**
- Q. 3. Give a detailed explanation of aspects of policy framing and planning in management.**
- Q. 4. Discuss the problems and trend of research in industrial sociology. (14)**
- OR**
- Q. 4. Write short notes (7+7)**
1. Labour movement in India
 2. Labour welfare and State provisions
-